

Til Cavling-komiteen

Indstilling af DR-journalist Ole Hall for afsløringerne af forsikringssekskabers ulovlige kønsdiskrimination mod gravide.

En række af Danmarks største forsikringssekskaber har begået ulovlig kønsdiskrimination mod tusindvis af kvinder, og det har stået på i mere end to årtier.

Den overskrift lyder som noget, der ikke burde kunne lade sig gøre i Danmark i 2021. Men det er præcis, hvad der er blevet afsløret i en journalistisk serie bragt i Orientering på P1. Bag historierne står DR-journalist Ole Hall, som vi hermed vil foreslå til Cavlingprisen.

Afsløringerne begynder i september 2020 med en enkeltsag. Ole Hall møder ind på redaktionen med en historie om en kvinde, Michelle Carlslund, der er blevet afvist af Danica Pension. Afslaget er begrundet i hendes graviditet og dermed kønsdiskriminerende. Michelle fortæller sin historie i et live-interview i P1 Orientering, og da en chef fra Danica Pension senere i samme udsendelse bliver interviewet om afslaget, giver han Michelle en uforbeholden undskyldning. Han bekræfter samtidig, at ligebehandlingsloven er blevet brudt, men fastslår, at lovovertrædelsen er et enkeltstående tilfælde. Han kender ikke til yderligere sager af den slags.

Fra enkeltsag til tusindvis af sager

De næste uger og måneder spørger Ole Hall i radioen, på dr.dk og i sit netværk, om andre kvinder har oplevet at få lignende afslag. Det er der. Flere kvinder står frem i radioen, hvor de fortæller om deres graviditetsskader og forløb med forsikringssekskaber, der ender med afslag. Sådan bliver en række lovbrud og kønsdiskriminerende afslag dokumenteret skridt for skridt. Efterhånden kan Ole Hall også dokumentere, at forsikringsvilkår udstedt af flere sekskaber til hundredtusindvis af kunder indeholder ulovlige undtagelser i dækningen for gravide. Der tegner sig dermed et mere og mere klart billede af, at sekskaber systematisk har afvist dækning til gravide og nybagte mødre i strid med loven i årevis.

Da konkrete sager bliver omtalt i radioen, vælger flere af sekskaberne at erkende problemerne. Til at begynde med er sekskaberne dog tilbageholdende med at love tilbunds gående interne undersøgelser. I stedet lader de det være op til kunderne selv at henvende sig, hvis de mener, de har fået ulovlige afslag.

Ole Hall fremlægger sagen for politiske partier, organisationer og Institut for Menneskerettigheder, og det fører til kritik af sekskaberne i radioen og på dr.dk. Efterhånden når overtrædelserne af loven både regeringens og myndighedernes opmærksomhed. De vil kigge sekskaberne i kortene. Og da kritikken og eksponeringen tager til i styrke, afsætter flere af sekskaberne millionbeløb, som skadelidte kunder har krav på at modtage i erstatning og godtgørelse.

Som Danica Pensions adm. direktør Ole Krogh Petersen udtrykker det i Orientering:

“Det her er ikke en rar sag for os, og det kan godt gå hen og blive en dyr sag.”

Sagens konsekvenser er mange. Blandt de vigtigste kan nævnes:

- I alt 11 forsikringskoncerner erkender i Orientering på P1 i en række forskellige indslag, at de i årevis har anvendt ulovlige og kønsdiskriminerende forsikringsvilkår mod gravide og nybagte mødre.
- Erhvervsministeren kræver på baggrund af afsløringerne, at forsikringsselskaberne overholder loven og rydder op i de ulovlige afslag, de har givet.
- På erhvervsministerens opfordring indleder Finanstilsynet en undersøgelse af forsikringsbranchen.
- Efter endt undersøgelse vurderer Finanstilsynet, at 14 selskaber har begået lovbrud, og på den baggrund politianmelder Finanstilsynet selskaberne til bagmandspolitiet (SØIK).
- Finanstilsynet udsteder derudover påbud til 14 selskaber, som ifølge Finanstilsynet ikke har gjort nok for at identificere og ændre ulovlige afslag, så kvinderne kan blive kompenseret.
- Institut for Menneskerettigheder fastslår, at kvinder, som har fået ulovlige afslag - ifølge loven - ikke bare har krav på at få dækket gamle behandlingsudgifter af deres forsikringsselskab, men også en økonomisk godtgørelse for kønsdiskrimination.
- Flere selskaber erkender herefter, at deres kunder foruden dækning af gamle behandlingsudgifter har krav på en økonomisk godtgørelse for kønsdiskrimination - heriblandt selskaber som PFA, Codan og Danica.
- Det fører til, at cirka 4.200 kvinder (foreløbige tal) er i gang med at få godtgjort gamle regninger for behandlinger og få udbetalt godtgørelser for kønsdiskrimination. Dermed løber den samlede regning for selskaberne op i et 2-cifret millionbeløb - foruden administrationsomkostninger og dybe ridser i omdømmet.
- Hundretusindvis af forsikringskunder modtager reviderede forsikringsvilkår inden for sundhedsforsikringer, ulykkesforsikringer, rejseforsikringer og driftstabsforsikringer, der giver kvinderne en forbedret dækning af skader opstået i forbindelse med graviditet og fødsel. Dermed bringes forsikringsvilkårene i overensstemmelse med lovgivningen.

Langt de fleste af lovovertrædelserne handler om, at selskaberne har haft ulovlige undtagelser skrevet ind i deres forsikringsvilkår, som har udelukket dækning af skader, der har relation til graviditet eller fødsel. De ulovlige vilkår har været et særligt omfattende problem inden for sundhedsforsikringer, men Ole Halls journalistiske serie afdækker også, at der har været anvendt ulovlige vilkår og ulovlig praksis inden for flere selskabers rejseforsikringer, ulykkesforsikringer og sygedriftstabsforsikringer.

Har stået på siden 1998

Forsikringsselskaberne har på næsten enslydende vis undtaget graviditets- og fødselsrelaterede skader fra dækning, selv om det er i strid med både EU-retten og dansk lov. Visse af selskaberne har overtrådt loven i over 20 år, siden afgørende lovændringer kom i 1998. Konkret har undtagelserne betydet, at gravide og nybagte mødre ikke har fået behandling hos for eksempel kiropraktor, fysioterapeut eller psykolog, som de skulle have haft – for eksempel som følge af deres sundhedsforsikring. Ubehandelede eller

for sent behandlede skader har ført til, at visse skader er blevet kraftigt forværret, og nogle af dem er blevet kroniske. Behandlingsudgifterne strækker sig typisk fra få tusinde kroner til over 50.000 kroner. Dertil kommer godtgørelse for kønsdiskrimination som foreløbigt har givet diskriminerede kvinder fra 5.000 kroner og op til 25.000 kroner per sag i denne typer sager.

Journalist Ole Hall har bygget sine afsløringer på en omfattende gennemgang af eksisterende forsikringsvilkår. Derudover har en stor del af det journalistiske arbejde været at finde og verificere konkrete eksempler fra kvinder, der har fået ulovlige afslag. Undervejs har Ole Hall fået accept fra en række kvinder til at bringe deres historier. De har haft tillid til, at deres historier vil blive bragt på en ordentlig måde – og det har været vigtigt for kvinderne at kunne have tillid til den journalistiske formidling, da det ofte har været historier af følsom og privat karakter, der er blevet blotlagt for lytterne.

De unikke og velresearchede case-historier har tydeliggjort, at journalistikken ikke blot handler om jura og millioner af kroner – men også om mennesker af kød og blod, som har lidt skade af at få afslag på dækning i en sårbar periode af deres liv. I forsøget på at undgå opmærksomhed om sagerne, har forsikringsselskabernes ledelser i vid udstrækning forsøgt at mørklægge fakta og nægte interviews. Men fordi kvinderne har haft modet til at fortælle om deres sager, har det været muligt for Ole Hall at få en lang række direktører til at forholde sig til de omkostninger, som afslagene har haft for kvinderne. Flere af interviewene har været live-interview, hvor man som lytter har kunnet mærke, hvordan både millioner, moral og omdømme har været på spil for de implicerede direktører.

Samlet set er der tale om en insisterende, magtkritisk - og lødig - journalistik, der har gjort en betydelig forskel for en stor gruppe borgere. Det er journalistisk af højeste kvalitet, som tjener til inspiration for andre i faget. På den baggrund indstiller vi journalist Ole Hall til Cavlingprisen.

Med venlig hilsen

Brita Kvist, DR Nyheder

Og Mathias Bay Lynggaard, DR Nyheder